

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRATIA :
Strada Francisc Deák No. 2.
Telefon 10-02.
Manuscrisole nu se înapoiază.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:
Apare de trei ori pe săptămână.
Pe o lună 25 Lei
Pe un an 260 Lei
In America 3 dolari

RĂVAȘ

Ce-i cinste, ce-i moralitate? Precizați dacă o puteți în politica de astăzi. Eu cu greu le pot defini. Fie și schimbă părul și nu are perseverență moralității care se impune. Să se naște valurile ar fi cinstit și moral. Totuși, — acela care modest poate să stea în colțul său neobservat și neapreciat. Cel ce curează să fie chiar prost operează în întunec. Ce-i cinstit și ce-i moral? Să crezi elemente trecătoare pentru situații personale, ori să întronezi munca sinceră, deasupra, — ca un serviciu patrimonial.

Cinsut și moral cunosc — aceea ce observă interesele generale desinteresat, prin prizma obiectivității, lipsit de interes de partid și ambiție personală.

A fi obiectiv este ușor când inbeși adevărul și pe de aproape rău. Când însă cineva ne judecă cu prejudeții, obiectivitatea să sprijinește pe cărjă.

D-l Manole-cu cu trupa sa — înainte cu 2 luni — a venit la Oradea-Mare. Confracții minoritari au observat în critica lor, o parte din publicul românesc, conturbă pe cel mai inteligent și cu răul lor la situațiile de gravitate dramatică.

Mai zilele trecute am asistat la o reprezentare similară a teatrului maghiar, și n'am cettit nici o critică la fel.

Cum, adecă? El ne dau poze, el ne judecă, cel mai interesat și judecător. Cum nu-și scot ghimpii din ochii proprii!

Sinceritatea se manifestă prin fapte. La instalarea Prefectului unui delegați nu au mai avut paciența ca să aștepte până la sfârșitul solemnității. Chiar aceia cărora a dorit să le răspundă d-l Prefect au plecat înainte de a fi închisă ședința. Cu o mână dat, cu alta ial?

Acți cam șchiopotă sinceritatea omagilor depuse. Supra când e rece nu o poți mânca, dar ea te-așteaptă acasă, și poți să o servești ca să rămână caldă.

Atunci se potrivește nutre-mântului căruia o destinezi precum numai omagii depuse și dovedite dau prognosticul sincerității.

Nu-i ceva nou în aceasta credință. Ea-i veche, precum sunt legile înțelepților.

Duplicitate evreiască

(C. p.) *Bruscarea celor mai înăfătoare sentimente românești încadrată de o atitudine foarte puflin urbană, pe care rabinul șef al Comunității Ort. Izraelite din Oradea-Mare d. B. Fuchs ni-a servit-o, va provoca desigur oare-cari repercursiuni în viața noastră politică. Este vorba de același d. Fuchs, care cu câteva luni înainte a amenințat guvernul României-Mari cu intervenția la „Liga Națiunilor”. De astădată d. Fuchs a fost însă mai concret. Căci în cadrul recepțiilor, ce au avut loc în 20 i. c. la Primăria orașului Oradea-Mare cu ocazia instalării noului prefect al județului Bihor, d. Fuchs cu fața înroșită de suverană indignare și desfigurată de ară a spus textual: „Guvernul a ordonat, ca elevii evrei din școlile de stat să studieze, să scrie și să desemneze în ziua șabăului; guvernul n'a ținut însă cont de faptul, că evreii nu pot și nici nu vor să țină seamă de așa ceva” etc. etc.*

După ce și-a tunat pe același ton invectivele la adresa oficialității ne mai așteptând răspunsul prefectului, și-a luat pildăria și, măsurând cu o suverană privire sala arhiplină de public și reprezentanți ai diferitelor autorități, a plecat — demonstrativ. Fără să aibă măcar elementarul bun simț să aștepte sfârșitul recepțiilor oficiale și să nu continue a tulbura solemnitatea serbării cu deflarea de atât de primitivă mână.

Ne mirăm de atâta îndrăzneală! Cu atât mai vărtos, că numai cu câteva zile mai înainte actualul ministru de culte d. Lapedatu — a cărui cuvânt știm, că însemnează ceva în viața noastră publică — s'a declarat foarte conciliant față de cererile confesantilor minoritare. De asemenea și noul prefect al județului d. Dr. Popovici, care și-a trădit întreagă viața în Bihor a făcut — dezvoltându-și programul — aprecieri foarte juste și conciliante la adresa minorităților. Deci n'ar fi

fost cazul unei atât de necuviincloase leșiri.

E aici însă altceva la mijloc. Este sistemul inaugurat de d. Fuchs și al săi. Sistemul de batjocură, dispreț și bagatelizare a tot ce e românesc. D. șef-rabin Fuchs și al săi știu bine ce fac, dar mai ales știu bine, că au de a face cu indulgența românească, indulgență dusă de multe ori până la o înconștientă lașitate. Rabinul șef dela Oradea-Mare regretă că nu cunoaște limba statului, adecă vede absolută ei necesitate și totuși protestează contra educației folosite a tineretului studios. Și o face d. rabin cu plăcerea sadică a sclavului liberat ajuns stăpân în satul românesc fără câini. Căci d. Fuchs știe bine, după cum știm și noi că am avut parte de obăduirea maghiară că în, alte țări astfel de concepții, altfel să tratează.

La noi, în România e însă cu totul altceva. La noi, în țara tuturor libertăților este liber ori cine să ne sfideze cum îi place.

Indrăznicia fireavă cu care unii din frunzașii minorităților dela frontiera dinspre Ungaria a României — și mai ales a evreilor — resping și cea mai mică tentativă de apropiere de elementul românesc dominant trebuie să ni dea mult de gândit. Trebuie găsită soluție radicală pentru punerea la punct a acestei îndrăznicii! Trebuie făcuți conducătorii evreilor noștri de aici să înțeleagă, că greșesc fatal, dacă cred, că în contul și pe spinarea noastră abuzând de răbdarea noastră, li va succeda să obțină un tratament mai bun pentru frații lor de altundeva. Și aceasta cât mai în grabă, în interesul liniștii interne.

Noul Prefect d-l Dr. N. Popovici a cunoscut și cunoaște situația, programul lui este scos din convinșerile turnate de experiența zilelor în dogme precise. El să pregătească calea purificării!

Adunarea generală a sindicatului presei din Ardeal și Bănat

Sâmbătă dimineața s'a deschis în Cluj a patra adunare generală a sindicatului Presei din Ardeal și Banat într-o atmosferă de colegialitate și de însuflețire generală. Deși s'au iscat divergențe de păreri asupra unor puncte de interes pur profesional, a fost o unitate absolută de vederi în ceea ce privește demnitatea națională și misiunea pe care o are presa românească aici în Ardeal.

Dările de seamă

La orele 10 dimineața, d-l D. Tomescu printr-o scurtă cuvântare după ce salută pe membrii adunării, face o dare de seamă asupra activității din ultimul an. D-l Ion Clopoșel secretarul general, citește raportul din care se constată că sindicatul presei, a desfășurat o frumoasă muncă

și că proiectul casei de ajutor și pensii este pe punctul de a se traduce în fapt. D-l L. Paukerow citește raportul asupra situației financiare a sindicatului din care vedem că fondurile s'au urcat la sume de aproape o jumătate milion. După această a urmat raportul cenzorilor și descărcarea comitetului.

S'a trecut apoi, conform ordinii de zi, la modificarea statutelor. În jurul acestui punct s'au iscat discuții foarte luminoase la unele paragrafe care au trebuit să fie schimbate. S'au lărgit întru câțiva porțile sindicatului pentru primirea de noul membri profesioniști și ziaristi cari profesază ziaristica, însă nu această le este profesiunea principală. S'a discutat apoi regulamentul „Casei de ajutor și pensii”.

Federala presei

Punctul care a provocat discuții aprinse însă a fost punctul 5 din ordinea de zi, intervertit, relativ la chestiunea Federației presei. Se știe că, cu ocazia congresului general din Cluj al delegațiilor presei din România-Mare când s'a preconizat ideea unei Federații a tuturor asociațiilor presei din România-Mare, s'au întâmplat incidente. Aceste incidente se credea că au provocat și în sânul membrilor sindicatului divergențe de vederi. Cu cea mai mare satisfacție am văzut însă că toți ziaristii din sindicat au fost în unison. Din 58 membri cari au participat la aceeași adunare, numai doi au fost pentru ideea Federalizării azi, în condițiile în care se găsește presa dela noi. Restul au fost toți de părerea că, deși ideea federalizării este bună și acceptabilă, azi însă, când cea mai mare parte a presei este în mâini străine de sufletul românesc, când ea nu reprezintă în totul opinia publică românească, nu numai că nu este necesară ci, din contră, este foarte dăunătoare intereselor românești. În această privință au fost categorici D-nii: Vasiliu, M. Procopiu și Al. Hodoș. Nu ne putem federaliza până atunci până când elementul românesc gazetăresc nu va fi în majoritate față de cel străin, fie de limbă fie de aspirații. În acest sens s'a redactat o moțiune care va fi înalțată aceluia cari au inițiat Federația. Conștienți de misiunea pe care o au mânuitorii condeiului, aci, în Ardeal, nu puteau privi Federația decât prin prizma naționalismului. Aceste vederi unitare au celtuit și cu mai multă putere solidaritatea în sindicat.

Noul comitet

Duminecă după ce s'a pus la punct această chestie, s'a procedat la alegerea noului comitet pe trei ani prin vot secret. Au fost aleși următorii: D. Tomescu, R. Dragnea, Al. Hodoș, M. Procopiu, N. Istrate, D. Cucu, S. Bornemisa, Bratu, Viădescu, M. G. Samarineanu, preot I. Moța și Lupeanu-Melin. Ca cenzori: Godman, A. Vasilescu, Colbazi. Ca supleanți: I. Paul, I. Ilieșu și I. Istrate.

Banchetul

Dezbaterile zilei de Duminecă au durat dela 10 a. m. până la 4 fără întrerupere, când președintele, d. Tomescu, a declarat ședința închisă. La ora 4¹/₄ s'a oferit de sindicat o masă comună în sala mică a restaurantului New-York. Aci au vorbit președintele Tomescu, mulțumind celor din vechiul comitet pentru munca pe care au depus-o, apoi: d-nii Vasiliu, L. Paukerow, R. Dragnea, Septimiu Popa, Lupeanu, Viădescu și M. G. Samarineanu în numele Macedo-românilor cari așteaptă mult dela o presă românească.

La ora 6¹/₄ membrii Sindicatului s'au despărțit, convinși că se muncesc și că se va munci în unison cu pulsațiunile aspirațiilor românismului.

M. S.

Citiți și răspândiți Vestul României

Noul prefect la oraș

Sedinta festivă a Consiliului orașenesc. — Instalarea noului prefect. — Programul D-lui Prefect Dr. Nicolae Popovici.

Duminecă dimineața la orele 11 a. m. a avut loc instalarea d-lui Dr. N. Popovici ca prefect al orașului Oradea-Mare în sala festivă a Primăriei. Consiliul orașenesc a ținut cu această ocaziune o ședință festivă la care au fost invitați și reprezentanții autorităților civile-Militare

Conform programului stabilit, lumea s'a adunat mult înainte de deschiderea ședinței. În asistență remarcăm Consiliul orașenesc d-nii primar Dr. C. Bucico, Dr. D. Mangra primiarconsult, Köszegei șef-inginer, Consilierii Tatu, Benedek, Dejeu, Feder, șefcontabil Szűts, Inalți prelați P. P. S. S. L. Or. Episcopii-R. Ciorogariu, Fr. Frentiu, Bjelik, Canonic Miculaș, Mayer, Dr. Magier, General Hanzu, col. Aricescu, Păcuraru, Scheletti șef de Stat Major, Ivașcu, Dengel, Insp adm. Peter, Preș. Ilie, Preș. Chețianu, Dr. Popa Gh deputați Negulescu, Dr. Chirvaiu, Prim-procuror E. Fildan, Insp șef școlar Gocan, Decan la acad. de drept Hoványi, Pref. de Pol. A. V. Catana, Șt. Mărcuș, d-nii Varró, Dr. Șt. Muntean, Dr. Șimonca, Dr. Maior, Dr. A. Russu, Balog D., Moskovits, Leitner, Sonnenfeld, Dr. Turla, Dr. Popa T., Dr. Grădinaru, Silaghi-Cerbul, Dr. Gerlan, Fildan, Sztaril, Alexandrescu, Bozili, Dr. Nemes, Halász, Dr. Kecskeméti, Fuchs, Sulyok, Materny, Dr. Comșia, Mezei, Grama, Barbu, Bossie, Dr. Pelle, Dr. Bolchiș, Dr. Thury, Dr. Răcz, Dr. Ertler, Dr. Fisch, Dr. Papp, Erdős, Dr. Nagy, Dr. Anca, Dr. Popoviciu, Dr. Hica, Albani, Nusbaum, Dr. Sabău, Farkas, Fodor, Dr. Coste etc.

Dl. Primar deschide ședința, salută reprezentanții cari au urmat invitației primăriei, și aduce la cunoștință numirea de Prefect a d-lui Dr. N. Popoviciu. Roagă pe d-l Fildan notar ca să cetească decretul regal. Consiliul delegă pe d-nii Dr. Mangra, Köszegei și Benedek ca să-l invite pe d-l prefect în sala de ședințe.

Dl. Prefect intră în sală asociat de P. S. S. Ep. Ciorogariu și D. General Hanzu. Dl. primar salută în d-l Prefect nu numai pe funcționarul pus în fruntea administrației, dar și pe prietenul binevoitor al intereselor orașenesci.

Accentuează că această ședință festivă s'a organizat dintr'un îndemn de dragoste care i-o poartă populația, și roagă pe d-l Prefect ca să vie întru ajutorul orașului la rezolvarea marilor probleme cari sunt la ordinea zilei, asigurând că funcționarii îi vor sta întru ajutor în munca care o va depune pentru interesele neamului și a Țării de la frontiera de Vest.

Programul D-lui Prefect Dr. N. Popoviciu.

Prof. Popovici mulțumește primarului și în ziua aceasta mare în care se manifestă un act de suveranitate națională. Declară că nu va uita satele cum i-a amintit P. S. S. Ep. Ciorogariu. Arată că născut la Sate nu a uitat nici una din înrăurile poetice care i-au impresiionat primii ani ai vieții în aerul curat, în natura veselă și darnică și în mijlocul vieții morale sănătoase de la țară. Arată apoi că restul vieții l'a petrecut în metropolă; deci cunoaște nevoile vieții sub toate formele ei. Expune programul său. Ca prefect al guvernului liberal, va lua și aplica în întregime tot ce ce este bun, moral, național în programul aceluia partid.

Nu sunt omul vorbelor multe. Îmi place să spun puțin, dar ceea ce voi spune voi desavârși complet.

1. Prima chestie care mă preocupă este cea a minorităților în care voi respecta complet aplicarea sinceră a constituției — care în rezumat prevede ca toți să lucreze armonice, în cadrul statului român — așa ca toți locuitorii să se simtă bine. Nu voi îngădui însă nici odată a se jigni suveranitatea și unitatea statului nostru. Vom respecta toate drepturile fiecărui cetățean, în limitele legilor țării, și le vom păstra limba și religia fiecăruia, în schimb le cerem credința către stat. Să nu se vadă umbra tendințelor și gândurilor peste hotare.

2. Presa. Trebuie să declar că nu sunt pentru libertățile complete, decât pentru elemente com-

plet formate. Presa nu trebuie să tolereze sbuciumări care să dezorganizeze statul și societatea. Ideile extremiste propagate de presă au adus haosul de azi din Rusia. Sunt contra oricărei tendințe de turburarea a spiritelor în sensul distrugerii statului și a ordinii publice. — Un exemplu: îndemnuri la mișcare al funcționarilor. În Presă trebuie să fie bine îngrădită cinstea familiară. Să nu se defalme numai după auzite sau după uri personale. Oricum comunicare a presei trebuie fondată și ea să fie reflexul opiniei publice.

Presa mai trebuie a satisface și interesele culturale în sens național de stat. Ea poate contribui la aceasta, scriind în orice limbă, dar în direcția culturii naționale și înfloririi statului.

Presa nu trebuie să instige spre greve, dezordine etc. — Durerile suferitești nu se satisfac prin tonuri extremiste.

3. Toleranța confesională. Cultul să fie complet liber, dar trebuie a se recunoaște că puterea statului și dreptul de aplicarea acestor puteri să nu fie sub masca și adăpostul toleranței religioase, un germen care să lupte contra existenței statului român unitar și suveran.

Religia să fie colaboratorul în a se înlătura asperitățile și a se introduce pacea generală.

4. Chestia muncitorească. Trebuie privită ca un val al evoluției sociale. Situația muncitorimei cu toate vazele ce se aud este mai bună ca în trecut. Să nu se facă însă jocul streinilor. Necesitățile ei nu trebuie să fie cerute prin violență. — Sindicatele să fie elemente de ordine și constructive, iar nu de dezordine și dezagregare.

5. În oraș doresc:
a) A face abatorul cât mai urgent, fiind o chestie de salubritate publică
b) A infiltra hola de comerț, atât de necesară pentru ridicarea economică a orașului
c) Pavaj peste tot; creere de străzi și șosele. Guvernul a și dat 500.000 lei prin Dl. Gen. Moșoiu.

6. Școala. Am lăsat-o la urmă, căci ea este izvorul de cultură al inimii și al minții. Ea trebuie să fie națională într'un stat unitar și național, Chiar școala predată în altă limbă, trebuie să fie națională. Greutățile corpului didactic, nu trebuie să fie element de uzare de mijloace pasive sau violente. Actualul guvern are toată sollicitudinea de a-i sprijini în mod real dar și în așa fel ca siguranța existenței statului să nu fie periclitată.

Aprovizionați vă cu
Cărți,
Reviste,
Ziare,
Jurnale de modă
de la biroul de ziare
„SIMPLON“
Oradea-Mare
Pasajul „Culturul Negru“

AVIZ

Toți depozitorii de ziare cari doresc să desfășoare și statul nostru, să se adreseze direct Administrației ziarului la Oradea-Mare, Str. nr. Deală No. 2.

P. S. Ep. Ciorogariu salută în numele întregii societăți pe d. prefect. Îmbirea să o donăm patriei. Să creiem centrele culturale cari sunt necesare pentru întărirea sentimentului național. Săte au purtat făclia luminii, de acolo trebuie să ne îndărim orașele. Unirea sufletului județului să întărească credința, aceasta-i marea menire, care o aveți, și la care eu, care cunosc sufletul societății, în numele ei vin a oferi sprijinul întreg, cu tot ce-i bun în noi. Să ne întărim pozițiile în această graniță, spre izbânda viitorului pe care-l așteptăm.

II. Sa Ep. român unit V. Tr. Frentiu felicită pe Dl. Prefect în numele Episcopiei care de 150 de ani prin parohiile sale, instituțiile, teologia sa, contribuie la înălțarea sufletului. Împlorește darul lui D-zeu asupra muncii lui. Fără darul lui D-zeu, nu poți ajunge nimica. Ne-am bucurat când am văzut, că te bazezi pe credința lui, să se întărească credința în zilele grele de muncă cari vor veni. Dorim să-ți împlinestii programul precizat. Dumnezeu să te înfrădească.

II. Sa, Bjelik Episcop vicar general romano-catolic spune pe românește: Vă salut cu căldură și vă doresc splendide succese. Darul Domnului să fie cu Domnia-Voastră.

D. Sulyok aduce omagiu în numele confesiunii reformate. Învocă capitalul moral cu care a contribuit aceea confesiune la întărirea țării. Acest aport cu bucurie, din adâncul inimii îl aduc și astăzi, ca să contribuie dacă nu mai mult, cu un fir de praț la binele țării Dl. Materny în numele confesiunii evanghelice salută pe noul prefect cu cinste și încredere. Sunt cunoscute intențiile prin cari această confesiune a contribuit ca sufletul omenească să fie mai bun, mai drept, mai obedient, mai demn. Societatea astăzi denotă semne de desoluție, vom fi pe lângă Domnia-Voastră în munca nobilă, de câte ori ve-ți iniția o acțiune pentru regenerarea ei. Nu este vorba de indivizi, dar de binele întregii societăți. Puterea este în mâna Domniei-Voastră. Dacă este dragostea în suflete, de ce nu ar fi posibil, ca această societate să fie mai fericită, mai îndestulată.

Rabinerul ortodox evreu Fuchs s'a prezentat ca președintele comunității Nussbaum.

D-Voastră. Die. Prefect ca medic cunoașteți durerile sufletului. I-mi pare rău că nu-mi pot exprima gândirea în limba statului. Everul credincios urmează învățăturilor sfințite scripturi: „Contribuțiția pacea orașelor și a țărilor unde v'am emis în numele lui Bohud pe voi. În corpul și sufletul evreesc sunt multe răni. Suntem îngrijorați. Guvernul a ordonat: că în școlile statului la șabetele elevii evrei să scrie, de semna, învețe în mod normal. Nu s'a gândit la aceea, că evreimea nu poate și nu va fi de acord cu această dispoziție, care amenință chiar existența evreimei. Fără șabesz nu exista evreime. Intervenți! Vă rugăm prin autoritatea, personalitatea D-Voastră, ca acest ordin să fie scos din vigoare. Trecutul D-Voastră, în este garanță, că ne-ți fi interpretul și sprijinitorul cererii noastre!

Kecskeméti felicită în numele comunității evreilor neologi. Concepții morale conduc conștiința omului. Destinul unde va ajunge la puncte de atingere politice. Nu vrem nimic din ea. Domnia Voastră stați în fruntea ideii românești; din 2 cauze plecăm capul. În așteptarea istorică a vrăjei, care o îmbracă în haine nouă. Din ea vorbește ideea românească și demnitatea ei. Vă salutăm pe acela, care credem că este pentru noi. Suntem cu încredere către putere, fiindcă sperăm că va fi înțelegătoare. În această convingere împlorăm binecuvântarea Domnului asupra activității Domniei-Voastră

D-l General Hanzu Comandantul Diviziei 17, felicită în numele garnizoanei Oradea-Mare și în numele trupelor spunând: Legăturile între autoritățile civile-militare sunt multe. Munca care străduim să fie bună ne va da putere, și noi Vă vom da tot concursul nostru, de câteori ni se va cere. D-zeu să vă ajute!

D-l Preg. de Secție la Curtea de A Ille, salută în numele magistraturii. D lucrările nu ne sunt împreunate, ca o pa a suveranității vă asigurăm de tot al cursul nostru.

D-l Hoványi, Decanul Academiei de se prezintă cu d-l prof. Sigmond, și a fi prezent și un profesor român, vorbă românește. Bucuria ni-a fost mare, că colegul nostru de 14 ani, a ajuns în frum orașului. Sperăm că în toate ni ve-ți aj Merită ajutor deviza unificării suflet a României mari. Două piedeci mari a unificarea — Carpații și minoritățile. Ș narea neamului sunt Carpații, iar minoritățile să știe nu sunt o povoa dar un câștig, încât ei vor conlucra pe tru patria comună. Îndărât nu putem me, ci tot înainte!

D-l Dr. Magier, Directorul academ teologice ortodoxă, vine să salute pe Prefect, în numele școlii cea mai tiner asigurând că vor crește apostoli în credin religioasă, și în patriotizm, cari vor lupta pentru ridicarea poporului.

D-l Fildan primnotar la județ, salu în numele județului Bihor.

Dr. Bucico primar, salută în nume orașului și a întreprinderilor, și pentru florirea orașului Oradea-Mare.

D-l A. V. Caland, în numele prefectur de poliție. Nu un noroc v'a adus aci, nici acela nu vă poate menține încât singu nu dați țării. Și noi, și guvernul v'a dorit. Un trecut cinstit neasigură de mun care o ve-ți depune. Dumnezeu să v ajute, ca să puteți face ceva din acea Babylon.

Dr. Barbu în numele Camerei de C merț și Industrie și a Halei Comerciale D. Gocan, inspectorul șef al învăș mântului în numele educatorilor de mână cerând acoperiș pentru corpul profesora

Dr. Comșia în numele medicilor de Oradea-Mare.

Dr. Major în numele asociației medicilor.

Dr. Conrad în numele societății de istorie naturală din județ, al cărui membr este Dr. N. Popovici.

Varró pentru serviciul edil

D. Dr. N. Popovici, noul prefect a dorit să răspundă în general la 3 lucruri și anume:

La cartiruirea corpului profesora pentru cari va lua dispoziții speciale de spre cari în interesul cauzei de dat aceasta nu dorește să se exprime. Constată cu părere de rău, că d-nii prim-rabini au plecat. Totuș răspunde d-ke Fuchs la șabetele elevilor din școlile stat, că aceasta nu-i o dispoziție luată singur de guvernul român. Este convinge că guvernul încât s'ar convinge că chestiunea este un gravamen, dispozițiile se vor schimba. Guvernul nu constrânge pe elevii evrei să se înscrie în școlile statului, dar dacă vreau să beneficieze de tot binele ce-l în țară, trebuie să se conformeze ordinilor date.

Domnului primrabin Dr. Kecskeméti încât a vorbit în general, va răspunde numai după-ce va veni cu date concrete.

Să fie imprimat în sufletele tuturor că în zile grele, frații de dincolo s'au grăbit la noi.

Să ertăm greșelile mici, să trecă greșelile de noi și voi.

După solemnitatea festivă o delegați a agronomilor din Oradea-Mare în frunte cu d. Silaghi-Corbu a felicitat pe noul prefect și a solicitat intervenția lui în executarea reformei agrare.

De această atențiune deosebită d. prefect a fost vădit emoționat, și a asigurat tot concursul său țărănesc — agronomilor din acest oraș.

După solemnitate s'a servit în sală Primăriei o agapă bogată, unde a trecut firul convingerilor, cari, unul fiecare le-a păstrat, din ceea auzite și văzute.

Noul Prefect a fost instalat și la oraș.

Anunț.

Se aduce la cunoștință generală că pe ziua de 30 Ianuarie 1924 ora 10 dimineața în localul Azilului de Stat pentru Copii — Oradea-Mare — cabinetul Directorului — se vor primi oferte în plic închis pentru furnizarea numitului azil cu carne, lapte, pâine, făină și coloniale.

Dircețiunea Azilului.

IN INTERESUL PROPRIU COMANDAȚI-VĂ GHETE LA
MAGAZINUL DE ÎNCĂLȚĂMINTE

FRAȚII GONDA

Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand No. 5

Aici se găsec în permanență pentru BĂRBAȚI, DAME și COPII tot felul de încălțăminte de STRADA și de SEARĂ precum și GHETE solide și ȘOȘONI și GALOȘI pentru ZĂPADĂ și NOROI și PANTOFI DE CASĂ ușori.

De la această firmă se poate comanda și obține încălțăminte solidă și de prima calitate cu prețuri convenabile.

Nevoile Bihorului văzute de un deputat.

(Urmare)

Biserica. Starea faptică este cu în multe sate românești azi nu există biserici absolut de loc. În alte sate unde sunt biserici, ele sunt construite de lemn și unele din ele fiind putrezite, au fost închise de autorități, pentru motive de siguranță.

Preoții sunt și mai puțini ca bisericile. Un preot administrează 3—5 sate, uneori depărtate la 15—20 km. unul de altul, așa că dacă este timp rău, și ar avea de cunat sau înmormântat în 2 sate depărtate, el nu poate face serviciul bisericesc. Nu mai vorbim că slujba religioasă și partea educativă și morală, un asemenea preot, nu o poate face într'un sat decât o zi la fiecare patru-cinci săptămâni. Majoritatea preoților au fost și au rămas și azi mucenicii neamului și adevărații conducători ai poporului, el fiind veșnic aprinsă făclia naționalității și limbii românești. Sunt însă unii preoți cari atrași de patimile politice și de câștiguri, deși au parohii mari, le lasă în părăsire și înjosesc și autoritatea preoțească. P. S. S. Episcopi trebuie să ia măsuri severe contra lor obli-gându-i a rămâne la datoria lor.

Din cauzele de mai sus, adventismul, baptismul și alte secte religioase, conduse de predicatori și președini demagogi și adesea streini de neam, fac progrese îngrozitoare. Speculând buna credință a poporului nostru, îl duc spre căi greșite.

Trebuiesc luate măsuri:

a) Ca să se construiască biserici noi în toate satele unde nu sunt.

b) Să se repare urgent acele închise pentru că sunt putrezite.

Cheltuielile neputându-se suporta de stat, să se procedeze ca și pentru școli.

c) Să se numească o delegație puternică, care cu propuneri concrete să ceară insistent ca Academia teologică să fie astfel organizată și efectivul de elevi mărit, încât să poată satisface tuturor cerințelor.

e) Intelectualii din Oradea-Mare și celelalte centre, în înțelegere cu P. S. S. Episcopul respectiv, să înceapă o serie de conferințe la țară, pentru a combate adventismul, mai ales acolo unde el face procesele cele mai mari.

Presa și Teatrul cum și asupra rolului lor cultural, cum și propunerile concrete asupra măsurilor ce trebuiesc a se lua, le voi arăta într'un articol viitor.

Situația socială. Era foarte îmbucurătoare acum 3—4 ani. Toți românii fără deosebire de locul nașterii și de nuanța religioasă, erau uniți în orice acțiune și de fapt și ca aparențe. Era mai multă sociabilitate. Astăzi datorită greutăților vieții, altele ambițiilor politice ori egoismului, viața socială de altădată a dispărut. Critici reciproce, pismă, răutate. Unii se sbat, alții se desinteresează. De aci neînțelegeri care sunt fatale. *Mijlocul de a se îndrepta răul*, îl consider că se poate realiza prin:

a) Înființarea unei Casine civilo-militare, fără nuanță politică.

În loc de a merge în diferite cafenele să se adune cu toții acolo în casină, unde să se servească o gustare bună și tot ceea ce se servește în cafenele; dar mai bine servit și mai ieftin. Primăria să ajute și ea la destinația sau găsierea unui local. Să se permită și jocurile de table, biliard, domino, cărți, ca la Cafenea. *În nici un caz să nu se tolereze jocuri de hazard, ca chemin de fer, baccarat, etc.*

Să se aboneze la toate zările și revistele din țară și străinătate.

Membrii să plătească cotizații lunare

Credem că actualul Cerc Militar, prevăzut cu mobilier și veselă completă și o bucătărie și la nevoie

mărit cu orice sacrificiu cu 2 camere, ar corespunde perfect.

În vechiul regat, în toate orașele din provincie, acest sistem a dus la rezultate strălucite, și în unele orașe cum a fost Câmpulung, încetul cu încetul și-au creat localuri proprii foarte frumoase.

Numai convenind oamenii la un loc se pot cunoaște, aprecia, înțelege și explica, și s'ar evita atâtea prăpastii, care sunt dăunătoare și fiecărui în parte și țării; — mai ales aci la frontieră.

Situația economică; voi vorbi despre ea într'un articol special, separat și detaliat, cât de curând.

Petrecere studentească în Aleșd

O mână de inimoși și înflăcărați luptători ai „Ideii naționale” a aranjat în pitorescul Aleșd o frumoasă serată dansantă în seara zilei de an nou st. v.

Inițiatorii acestei petreceri bine-reușite au fost d-l revizor Antonescu și studenții români din plasa Aleșd, în frunte cu d-nii Lascu și Bltea, doi distinși conducători ai studențimei din plasa și ajutați de întreaga elită a micului orașel.

Un public numeros a umplut sala restaurantului „Elisabeta”. Preoți cărunți în lupta pentru apărarea sfintei noastre cruci și învățători modești dar harnici luminători ai mult oropsitului țaran bihorean, au venit din împrejurime pentru a arăta că și ei sunt cu acelaș cuget și aceeaș simțire ca și entuziasmul nostru tineret, speranța neamului.

O parte din renumitul cor a societății național culturale „Crișana” din Cluj, a cărei activitate largă de propagandă națională, prin numeroasele turneeuri și prin înființarea bibliotecilor populare în țara oelor trei Crișuri este binecunoscută, a cântat cu mult succes mai multe bucăți alese. Corul este compus din elemente de valoare, între cari mai sunt și mulți elevi ai Conservatorului și coriști ai Operei Române din Cluj.

Un deosebit succes a înregistrat talentatul tenor Dl. Emil Iacob membru al „Crișanei”, care cu vocea lui limpede și puternică a stărnit cea mai adâncă admirație a auditorului.

D. Caius Bardoși, student în drept și elev al Conservatorului de Artă dramatică din Cluj a recitat versuri din Coșbuc, cu deosebită pricepere artistică, cu rară pătrundere dramatică și cu foarte mult sentiment

Deasemenea îi se cuvine cuvinte de laudă dșoarei Valeria Lascu, stud. în litere, care a declamat poezie de Iosif și Coșbuc, cu mult simț și cu puternice accente dramatice.

După terminarea programului a urmat dans până'n zori de zi, când, publicul a părăsit sala cu o plăcută amintire, iar studenții sau înacepoiat cu o adâncă satisfacție sufletească că au putut din nou dovedi lumii că „huligan dela Cluj” sunt credincioși programului fixat pentru ajungerea izbândeii a sfântului lor ideal.

Venitul curat a fost destinat bibliotecii populare din Aleșd.

Eugen Bârsam.

Croitoria de dame D-na Simon Vilmos
Str. Nimánóczy 8.
Confecționează costume după cele mai noi modele franceze și engleze.
1—6

INFORMAȚIUNI

Răspunsul M. S. Regelui și a Primministrului Cu ocazia decorării înaltilor Prelați Roman Clorogariu, și Dr. V. Tr. Frențiu, din ajunul anului nou, la banchet s'a expediat două telegrame una M. S. Regelui și alta d-lui primministru Ion I. C. Brăteanu.

Iată telegramele de răspuns adrese de ministrul palatului N. Mișu și Ioan I. C. Brăteanu, d-lui Prefect Dr. N. Popovici.

D-lui Prefect Dr. N. Popovici
Oradea-Mare.

Palatul regal București. **Maiestatea Sa binevoește a mă însărcina să vă exprim mulțumirile Sale pentru urările ce ați adus. Ministru casei regale N. Mișu**

Nicolae Popovici, Prefect
Oradea-Mare

Mulțumindu-Vă pentru bunele D-Voastre urări Vă doresc din inimă an fericit de muncă rodnică pentru îndeplinirea marilor noastre datorii.

Ion. I. C. Brătianu.

D-l Ministru al Cultelor și Artelor Al Lăpedatu a înaintat consiliului de miniștri proiectul de lege asupra unificării Bisericii și a concesionarii teatrelor.

Ore de primire la d-l Prefect. Se aduce la cunoștință că d-l prefect Dr. N. Popovici primește la prefectura județului Lunea și Vinerea partidele din provincie iar partidele din localitatea Marția și Joia la prefectura orașului. Publicul este rugat să se conformeze.

Probași și nu veți regreta dacă vă veți face îmbrăcămintea la Croitoria bărbătească DAVID și KOHN din Str. Alexandri No. 4, unde se execută confecționarea hainelor conform modelului celei mai nouă. Prețuri tarifale: Costum sacou 800 Lei. Pardesiu, Reglan, Ulster 700 Lei. Palton de iarnă neted 800 Lei. Palton „Hamilton”, „Lord” 900 Lei. Haine de seara executate frumos cu prețurile cele mai convenabile. Nou-tăți cari, până acum n'au mai fost.

Procesul de presă M. G. Samarineanu—Bogdan Ionescu. În ziua de 20 Februarie va avea loc la Curtea de Apel desbaterea apelului făcut de d-l M. Samarineanu contra sentinței dată de tribunalul Oradea-Mare în procesul „Ghimpele” intențat de d-l profesor Bogdan Ionescu. După câte suntem informați d-l M. Samarineanu va fi apărut de un delegat al „Sindicatului presei române din Ardeal și Banat”.

Dela I. O. V. Sunt invitați invalizii, văduvele și orfanii de război, ca să prezinte în decurs de 8 zile în camera No. 21 casa județului, carnetele de călătorie pe CFR pentru prelungirea valabilității pe anul 1924, căci în caz contrar acelea nu se vor putea folosi la călătorie. Invalizii de război sunt obligați ca să prezinte biletul de reformă definitivă, iar văduvele și orfanii de război, cari au îndeplinit vârsta de 15 ani sunt obligate ca să certifice prin extrase eliberate de ofițerul stării civile — că nu sunt remăritate respective măritate.

Dela Soc. Vânătorilor „Vulturul” Miercuri la orele 6 va avea loc prima adunare generală ordinară a societății vânătorilor „Vulturul” în sala festivă a Primăriei. Toți membrii sunt rugați să participe.

Astăzi, după aproape o lună de suspendare, a reapărut confratele minoritar ziarul „Nagyvárad Estilap”.

Azi la orele 10 a. m. în sala mică a prefecturii județului s'a ținut adunarea generală de constituire a Federatei Băncilor Populare sub numirea „Crișana” comitetul de direcție: Dr. N. Zigre, Col. Negulescu, A. Eorvath protopop și Dr. T. Roxin.

Soreanu la Oradea. Aflăm din gazetele minoritare locale că în zilele de 9—10 Februarie va veni în orașul nostru o echipă a teatrului Național din București în frunte cu Soreanu, pentru a da 2 reprezentațiuni.

Furturi. Duminecă la orele 7 seara răufăcători s'au introdus în locuința d-lui Sajoși, Str. N. Iorga, și au furat bijuterii în valoare de 100 mil lei.

ULTIMA ORA

Rador ora 4.

Convocarea Parlamentului grec

Atena. — Convocarea Parlamentului grec se va face la 21 sau 23 Ianuarie. După cum anunță zărele, republicanii vreau ca proiectul de lege referitor la detronarea dinastiei să-l aducă înaintea Parlamentului, însă acestui plan l-se opun factori serioși, cari argumentează că această procedură ar prejudeca verdictul votului poporului. Venizelos a început azi tratative cu șefii opoziției și va stabili garanțele acelea, pe cari accepția le cer cu prilejul votării populației.

Chestia scăderii francului francez

Paris. — Comisia financiară a Camerei franceze a votat proiectul de lege depus pentru ameliorarea cursului francului. După discursul ministrului de finanțe a vorbit d. Poincaré declarând că, scăderea francului francez este consecința manevrărilor agenților din străinătate și proiectul de lege adus va avea un efect excelent în străinătate. A cerut votarea acestei legi de urgență, pentru ca francul francez să se poată ridica la valoarea sa de mai înainte.

Chestia împrumutului ungar

Londra. — Comisia emisă în chestia împrumutului ungar și-a încheiat tratativele asupra comunicatului comisiei financiare din Paris și a aprobat textul aceluia rescript, care-l vor adresa comisiei de reparațiuni. Comisia a acceptat proiectul delegatului francez, în sensul căruia iscălirea proceselor verbale numai atunci se va face, când comisia de reparațiuni a sistat drepturile ipotecare ce există încă față de Ungaria. Comisia a aprobat acordarea împrumutului ungar ce va avea loc în luna Februarie. Comisia își va încheia lucrările mâine, când Robert Cecil va iscăli procesul verbal.

Conferința statelor scandinave

Helsingfors. — Guvernul suedez a convocat la Stockholm pe reprezentanții Norvegiei, Danemarcei și Finlandei, unde se vor consfătuși asupra situației economice a statelor scandinave.

Vot de blam guvernului englez

Londra. — În ședința din 21 l. c. a Camerei Comunelor s'a votat neîncredere guvernului Baldwin cu 328 voturi contra 256.

